

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Nervi Sine Mole: h. e. Controversiarvm Roberti Bellarmini
S. Rom. Ecclesiae Cardinalis Eminentissimi Compendium,
à cavillis & imposturis Guilielmi Amesij ... Vindicatum**

Erbermann, Veit

Herbipoli, 1661

Cap. I. De peccato veniali.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9498

LIBER SECVNDVS.
^{D E}
 PECCATO
 CAPVT PRIMVM.
 De peccato veniali.

Ota quæstio est, (ut fatetur Amesius) An dentur peccata venialia ex natura & ratione peccati, id est, quæ non sunt repugnantia charitati DEI & proximi? Communis sententia Catholicorum est, peccata quædam ex natura suâ, nullâ ratione habita ad prædestinationem vel reprobationem, (ut VVicleffus & Calvinus volebant:) aut ad statum renatorum, vel non renatorum (ut volunt Lutherici:) esse mortalia, quædam venialia; & prioribus quidem indignum reddi hominem amicitia DEI, & mortis æternæ reum; posterioribus temporalis tantum supplicij, paternæque castigationis constitui hominem reum, ita ut DEVM quidem offendant sed non usque ad amicitia dissolutionem. Addit Bell. ab hac communi Catholicorum consensu deflexisse nonnihil Gersonem Almainum, & Ioan. Episcopum Rossensem: quibus addi debet Michael Bajus (cujus sententia à tribus Pontificibus damnata est) quorum tamen sententia eisi (juxta Medinam) sit *absurdissima*, tamen multum differt à Luthero-Calvinica hæresi. Amesius huic statui controversiæ sic exposito acquiescit, insigniter tamen cavillatur, dum sive ex imperitia, sive ex malitia ait: Consensum istum Pontificiorum optimè declarat Medina in 1. 2. qu. 88. c. 1. *Qua ratione distinguatur peccatum veniale à mortali non una est sententia Doctorum, sed*

sed variant in infinitum opiniones. Est hæc, inquam, illustris cavillatio. Nam, ut sæpe in superioribus monui, in substantia dogmatis, quod distinguantur, omnes Catholici conveniunt, saltem post Conc. Trid. definitionem Sess. V I. cap. II. & Sess. XIV. c. 5. & Michaël Bajus monitus retractavit similiter suum errorem. Quo modo autem præcisè distinguantur, ad fidem non pertinet, sed Scholl. disceptationem.

§. I.

Adstruitur veritas Catholica.

I. Ex Matth. 5. 22. Qui irascitur fratri suo, reus erit iudicio, qui dixerit, Raca, reus erit concilio; qui dixerit, fatue! reus erit gehennæ ignis. Reus iudicii dicitur, qui aliquid fecit, unde in iudicium vocari possit, sed non constat, an mereatur poenam aliquam vel nullam. Reus concilii dicitur, cujus culpa certa est, sed ambiguum quanta sit, & quam poenam mereatur; & ideo iudices inter se conveniunt in concilium, ut definiant poenæ mensuram. Reus gehennæ ignis vel mortis æternæ dicitur, cujus culpa & mensura culpæ, ac per hoc etiam poenæ gravitas certa est. Hinc conficitur tale argumentum: Manifestum convitium teste vel iudice Christo facit reum gehennæ ignis, ac per hoc pecc. mortale: iracundia sono vocis expressa, sed ad malum convitij non pertingens, facit reum concilii, i. e. non constat an mereatur gehennam, sed aut eâ poenâ, aut minore digna est. Ergo inveniuntur peccata quædam, quæ leviora sunt, quàm ut gehennam ignis mereantur. Rursus iracundia, quæ nullo signo externo foras erupit, non facit reum concilii, sed iudicii; hoc est, non constat, an mereatur poenam aliquam, an nullam; unde sequitur, ut sine dubio, si poenam meretur, temporalem non æternam mereatur, cum sit levior culpa, quàm ea esset, de qua dubium esse poterat, temporaléne supplicium an æternum mereatur. Amesius in primis hoc argumentum suo more per puram omissionem.

enep

enervavit. Deinde circa illos tres gradus peccatorum à Bell. notatos putidè cavillatur. Christus enim ad declarandam illam culparum diversitatem usus est metaphora familiari Iudæis, & nota triplicis generis suppliei fontibus apud illos infligi soliti, ut ibi Interpretes comm. notant. Amesius autem ut hæc omnia eludat, fingit hanc omnem disceptationem de gravitate peccatorum fieri respectu Christi, quasi ipse dubitet aut inquirat, an & quam poenam mereatur hoc vel illud peccatum &c. quod nulli Catholicorum in mentem venit. Sed nimirum contradicere oportebat, ut quovis modo tueretur manifestum errorem. Vbi revera *impudens & insanum* dici meretur ejus inane effugium; quo convitio Bellarmini doctrinam Evangelio ex æsse consonantem configere ipse non erubuit.

II. Marc. 23. & Luc. 16. Peccata quædam comparantur rebus natura sua levissimis, alia verò gravissimis: *excolantes culicem, camelum autem deglutientes.* Vides festucam fratris tui; trabem autem quæ in oculo tuo est non vides. Amesius, quod solet cum maximè constringitur, hic etiam facit. Convitiatur & nugatur. Ait 1. *Elephantus non capit muscas. Non decuit igitur tantum camelum quantus Bell. fuit, culices & festucas captare.* At nonne poterat pari jure vel injuria hoc scomma scurrile ab aliquo sive Luciano sive Calvino in ipsum Christum jaci? 2. ait: *Proverbiales dictiones non sunt dentibus extendenda ultra suum scopum.* Esto. quis abnuit? ait 3. *Quod culex aut festuca est in comparatione, potest absolute mons esse: sicut terra ipsa tota, respectu totius cæli ambitus à quibusdam dicitur se habere instar puncti.* At probare oportebat Amesium, quod Christus eo loco non secundum rei veritatem, sed tantum per respectum ad homines deceptioni obnoxios, adeoque secundum æstimationem humanam falsam locutus sit. Id enim verò incarnatæ veritati repugnat. 4. ait: *In operibus bonus talis est differentia graduum inter maxima & minima, qualis est in peccatis:*

oatis: & tamen à Pontificiis minima dicuntur mereri vitam eternam. Quæ trabs est in eorum oculis, ut iidem non videant peccata minima valere ad pœnam eternam? Resp. falso assumit eandem proportionaliter rationem gradualem inter bona & mala opera. Nam in primis nulla opera moraliter tantum bona merentur ullum præmium supernaturale. Deinde ipsa opera hominis iusti, iuxta SS. Thomæ, Bonav. communio-riorem & probabiliorem sententiam, non nisi ex imperio charitatis prodeuntia merentur augmentum gratiæ & gloriæ &c. Vnde comparatio ut vera & apta sit, institui debet inter opera viva filii DEI ex charitate facta & opera mortiferè peccaminosa; ubi utrinque datur latitudo in infinitum inter minima & maxima, tam bona, quàm mala opera.

III. Luc. 12. 59. non exhibis inde, donec etiam novissimum minutum reddas. Per novissimum minutum, intelligunt SS. Patres Tertull. Orig. Hier. Ambr. Cyprian. peccata levissima. Amesius. *Minutum istud pœnæ invenitur in pœna aterna. Non est igitur aliena minuti ratio ab illo peccato, quod meretur pœnam eternam.* Resp. Commentum hoc de minuto in pœna aterna repugnat non tantum apertissimæ veterum Patrum sententiæ, sed etiam verbis Evangelii sat claris, cum loquatur de carcere unde tandem exiri potest.

IV. Apostolus I. Cor. 3. comparat peccata venialia rebus naturâ suâ levissimis, ligno, fœno, stipulis &c. ubi SS. Ambr. August. Greg. M. intelligunt Apostolum significare per aurum & argentum & lapides pretiosos opera perfecta, quæ in iudicio DEI nihil nisi mercedem promerentur; per lignum, fœnum, stipulas, opera inutilia, sed venialia. Amesius præmissis nugis ad rem nihil pertinentibus a t3. *Non agitur hoc loco de peccatis, sed de doctrinis, teste ipso Bell. l. 1. de Purgat. 5.* Resp. Imo ait ibi expresse Bellarminus: Vtrique expositio (tam de peccatis quàm de doctrinis) est bona & ex utraque deducitur

citur assertio Purgatorii & peccatorum venialium &c.

V. Iacob. I. 14. Tres assignat motus concupiscentiæ, quorum 1. est involuntarius, scil. *unusquisq; tentatur à concupiscentia sua &c.* Et hunc motum Apostolus non dicit esse peccatum, sed ejus causam, si accedat consensus 2. est imperfectè voluntarius, (*concupiscentia cum conceperit, parit pecc.*) ac proinde peccatum, sed veniale, quod patet inde, quia nominatur peccatum, & tamen distinguitur à peccato consummato & mortem generante. 3. *peccatum cum consummatum fuerit, generat mortem*; ubi non modò de ipso opere externo, sed etiam de actu deliberato interno sine dubio loquitur, cum in 2. ultimis Decalogi præceptis æquè vetetur; & Dominus Matt. 5. dixerit: *Qui viderit mulierem ad concupiscendam eam, jam mœchatus est eam in corde suo.* Amelius. *Concupiscentia peccatum non distinguit Iacobus à peccato consummato tanquam speciem à specie, sed tanq; partem à toto.* Cum igitur toti peccato mortem deberi docet, singulas partes mortales esse ostendit. Resp. Hoc est commentum & glossa Calvinica, textui Apostolico contraria. Id enim quod parit aliud, non potest esse pars ejus quod paritur. Et quamvis concupiscentia semi-deliberata, à plenè-deliberata & consummata non differat specie metaphysica: tamen si Theologicè secundum nocuummentum quod animæ inferunt, & juxta moralem æstimationem, tantum analogicè conveniunt, ut rectè contra Caiet. & Capreol. docent Suar. Vasq. Tanner &c.

VI. Ephes. 5. cum Apostolus sex peccatorum genera proposuerat, *fornicationem, immunditiam, avaritiam, turpitudinem, stultiloquium & scurrilitatem*, de tribus tantum prioribus (non de reliquis) affirmat, *qui talia agunt, non habere hereditatem in regno DEI & Christi.* Nimirum docere volebat, tria posteriora debere quidem esse aliena ab ore sanctificato fidelium, non tamen ex genere suo talia esse, quæ excludant

ab

ab hereditate Christi & DEI Amesius. *Silentium Apostoli, cuius alias fuisse causas constat, nihil testatur pro peccato veniali.* Frigidum enim verò effugium! cur non vel unam ex aliis illis silentij causis indicavit Enervator?

VII. Argumentum ex traditione Ecclesiæ & Patrum, quod cap. 10. prosequitur Bellarminus, consueta omissione & silentio enervavit Amesius. Inter ea testimonia verò etiam sunt Concilii Milevitani can. 7. & 8. à S. Augustino compositi, quibus in faciem resistere forsan puduit Amesium.

§. 2.

Idem confirmatur Rationibus.

I. Si pecc. venialia ex natura sua essent mortalia, & solum fidelibus ob fidem quam habent non imputarentur; certè infidelibus omnino imputarentur, & mortalia essent. Id verò manifestè falsum & absurdum. Ergo. Amesius 1. ait, *negatur ab ipsis Pontificis assumptio*; probatque ex Azorio l. 4. c. 10. ubi docet, nemini extra gratiam DEI constituto veniale remitti. Resp. Hoc verum est ex consensu omnium Theologorum, sed quomodo hoc adversatur assumptioni Bellarminianæ? Aliud est non remitti pecc. veniale, aliud non imputari veniale tanq. mortale infidelibus. Amesius 2. ad assumptionis probationem negat *sequelam*. Probatio hæc est; Quia in eodem genere peccati gravius DEVM fidelis quàm infidelis offendit, cum ille majori lumine præditus, plura beneficia à DEO & contra peccatum remedia plura &c. receperit, ut patet ex Luc. 12. Hebr. 10. Contra peccata infidelium ob ignorantiam esse leviora testatur suo exemplo Apostolus 1. Tim. 1. *Misericordiam consecutus sum, quia ignorans feci in incredulitate* Hanc probationem sine dubio solidam, rejicit Amesius exclamans: *Qualis est connexio huius consequentia?* Resp. Optima est, hæc scil. Cæteris paribus minùs imputantur infidelibus peccata ejusdem rationis, quàm fidelibus. Ergo

Ergo quæ in fidelibus sunt venialia, non possunt in fidelibus tanquam mortalia imputari; alioqui enim imputarentur magis, & non imputarentur magis, quæ est aperta contradictio,

II. Veniale dicitur quod venia dignum est, sive in quo aliquid est cur mitius puniri debeat. Quæro igitur quid sit illud, quod facit ut peccatum aliquod sit venia dignum, & ad reatum mortis à DEO non imputetur? Amesius 1. *Est aliud in peccatis quibusdam mortalibus, cur mitius puniantur, quam alia mortalia quæ sunt atrociora.* Sed quid sit aliud illud, non potest Amesius 2. melius exprimere. Mera verba dat. Amesius 2. *Nihil est in nobis quod per se facit ut peccatum aliquod ad reatum mortis non imputetur, sed misericordia DEI.* Sed hoc est manifestè hariolari. Si enim nihil est cur infidelibus potius imputentur, quam fidelibus, unde constat illis imputari, non his? Certè ut discrimen aliquod vel apparens habeatur, debet recurri ad fidem. At iam suprà probatum est, fidem potius augere gravitatem peccati, iuxta oraculum Christi: *Servus qui cognovit voluntatem Domini, & non fecit, vapulabit multis.*

III. Veniale ex natura sua non ponit in homine aversionem à DEO, cum non repugnet charitati, ut perspicuum est. At pœna æterna non debetur peccato, nisi ratione aversionis à bono æterno, quod est DEVS. Amesius argumento huic manifestè succumbens, ait: *In ista petitione principii vix ulla particula est veri vel Pontificiorum iudicio.* Nam aversio & deviatio à regula est de ratione peccati, & ex eo quod actus humanus sit contra legem, subsequitur aversio à DEO. Resp. Amesius hæc verba Medinæ (in duabus diversis assertionibus ad aliud prorsus intentum recitatis) vel non intellexit, vel fraudulenter insensum pervertit Medinæ prorsus contrarium; cum idem D. conceptis verbis oppositum doceat q. 88. a. i. *non enim prorsus avertit hominem à DEO.* Sine dubio ipse æquè ac cæteri Catholici omnes, in peccato veniali

possunt in. niali (semideliberato verbo otioso ex. gr.) agnoscit
loqui enim aversionem vel deviationem aliquam levissimam
tur magis, à lege æterna: idem tamen, ut ceteri omnes Catho-
lici, vel ut fatuitatem, vel ut hæresin exploderet
m est, sive eum, qui diceret, semideliberatum verbum otiosum
t. Quæro avertere à DEO sine ultimo, adeoque Charitatem
um aliquod & amicitiam DEI expellere.

a DEO non
is quibusdam
mortalia qua
n potest A.
Amesius 2.
m aliquid ad
DEI. Sed
est cur in fi-
bus, unde
t discrimen
ecurri ad fi-
i potius au-
Christi: Ser-
fecit, vapu-

IV. Quævis offensio ex natura sua non dissol-
vit amicitiam inter homines. Ergo nec inter DEVM
& hominem. Si enim natura suâ quævis offensa id
facit, cur non etiam in DEO? Quod ex natura rei
convenit, semper & ubique convenit. Amesius.
Manente scilicet eadem natura. Sed alia est natura tam
amicitiæ, quam offensionis DEI, & alia hominum. Resp.
Imò multò amplius urget hoc in DEO quàm in ho-
minibus. Nam multò arctiorem & fideliorem
amicitiam colit DEVS cum justis etiam viatoribus,
quàm sit inter ipsos homines. Omnis autem omni-
no amicitia sincera hoc habet, ut ea permanente
amicus sit placabilis, & remittat obsequiis amici
offensiuunculas quasdam leves & moraliter inevi-
tabiles.

t in homine
aritati, ut
lebetur pec-
o, quod est
nifeste suc-
ella particula
ersio & de-
ex eo quod
itur aversio
næ (in dua-
s intentum
nter in sen-
ium; cum
at q. 88. a. i.
Sine dubio
peccato ve-
niali

V. Peccatum non dicitur univocè de mortali
& veniali, sed per analogiam quandam, & proinde
pecc. veniale non est perfectè peccatum sicut mor-
tale, ut docent SS. Thom. Bonav. &c. Ergo non
debetur ei poena mortis æternæ. Anteced. probatur,
quia ad peccatum duo requiruntur, ut sit volunta-
rium & contra legem. Omne veniale aut non est
perfectè voluntarium, aut non est perfectè contra
legem; quod probatur & declaratur. Nam pecc.
veniale triplex est, aut tale ex genere suo, ut verbum
otiosum; aut ex imperfectione operis; & hoc vel ex
subreptione, ut desiderium rei illicitæ semidelibe-
ratum; vel ex parvitate materiæ, ut furtum rei vilis-
simæ. Veniale igitur ex subreptione non est per-
fectè voluntarium, ac proin nec perfectè peccatum.
Veniale ex parvitate materiæ potest quidem esse
Bbbb per-

perfectè voluntarium, sed non perfectè contra legem. Lex enim non prohibet furtum unius oboli in specie, sed furtum in genere. Et quia finis præcepti est charitas, qui prohibet furtum, prohibet injuriam & læsionem proximi; & furtum quidem rei notabilis, quo simpliciter proximus læditur, prohibet simpliciter: furtum rei minimæ, quo proximus non nisi secundum quid læditur, non prohibet nisi secundum quid. Idemque est in aliis objectis. Denique pecc. veniale ex genere suo potest esse perfectè voluntarium & contra legem, si lex aliqua specialis de eo sit: sed ea lex non erit in rigore Lex. Nam cum (juxta Apostolum) finis præcepti sit charitas, & ex fine mensurentur præcepta; si quod præceptum constituatur de re, quæ parum admodum ad eum finem conducat, (ut si speciali præcepto caveatur, ne quis verbum otiosum loquatur) id præceptum non poterit esse perfectè & in rigore atque antonomastice Lex. Amesius i. opponit Medinam, Azorium, Durandum, qui volunt veniale simpliciter dici peccatum. Verum inanem logomachiam ventilat *Energator*, ut agnoscit ipse Medina l. c. adeoque Durandum tanq. omnibus Theologis adversantem rejicit in eo, quod contendat, veniale æquè esse contra Legem ac mortale, ac non potius præter legem tantum. Stat igitur Medina planè cum Bellarmino; & quicquid Amesius opponit, ad rem nihil, sed tantum ad litem de vocibus spectat. Unde confirmatur idem argum. quia si peccatum veniale perfectè & propriè esset contra Legem, tum justus statim atque unum veniale commisit, esset verè ac perfectè Legis transgressor & reus omnium coelestium præceptorum, juxta Iac. 2. *qui offendit in uno, factus est omnium reus*. Hoc autem absurdissimum esse constat ex eo, quod Scriptura vocat homines simpliciter sanctos & justos, & legis divinæ observatores, etiam cum pp. venialibus non carent,

Cap.
ut conf
Apostol
re & co
miserico
dunt
ordina
S. Aug

Arg
I.
dictus
scripta
peccat
cis no
quia a
lia rei
quia n
res leg
que q
rit, qu
confis
distinc
gratiam
facit, u
rum,
morte
verum
dictio
levissi
ge de
quæ n
postol
omni p
etiam
erubesc
postol
ius G
ut

Cap. 1. De peccati venialis & mortalis distinctione 26
ut constat. Luc. 1. de Zacharia & Elizabeth, deque
Apostolis, 1. Ioan. 1. Iac. 2. &c. Fuere autem ve-
rè & coram DEO iusti, etsi non ex lege, sed ex gratia &
misericordia DEI. Denique venialia non exclu-
dunt charitatem etiam perfectam, Viatori de lege
ordinaria possibilem, ut de Apostolis constat. Vide
S. August. 1. de perfect. Iust. Christ.

§. 3.

Argumenta Luthero-Calvinica profligantur.

I. *Generatim de omni peccato pronuntiatur*: Male-
dictus omnis, qui non permanserit in omnibus quæ
scripta sunt in libro legis. Deut. 27. Stipendium
peccati mors. Rom 6 &c. Resp. In eiusmodi lo-
cis non nisi de pecc. mortalibus agi, patet, Tum
quia aliàs sequeretur homines iustos ob sua venia-
lia reipsa & de facto excidere à vita gratiæ: Tum
quia maledictio illa Deut. 27. refertur ad violato-
res legû, quæ eo in loco tradita fuerant: Tum deni-
que quia Apostolus Rom. 6. de peccato illo disse-
rit, quod pugnat cum gratia, & simul cum iustitia
consistere non potest. Nec enervantur ista 1. per
distinctionem inter iustitiam legalem, & iustitiam æ
gratiam Evangelii: neque enim iustitia Evangelii
facit, ut id quod est mortiferum, sit non mortife-
rum, sed quodvis pecc. ex se mortiferum infert
mortem & destructionem gratiæ Evangelicæ. Nec
verum est 2. Apostolum Gal. 3. 10. extendere male-
dictionem & benedictionem Legi ad opera etiam
levissima. Vbinam enim mentio sit in universa le-
ge de verbo otioso, gloriola inani leviculâ &c. ob
quæ incurratur maledictio Legis? 3. Falsum est, A-
postolum iis verbis, *Stipendia peccati mors*, loqui de
omni peccato, à cuius reatu fideles per Christum liberantur,
etiam, non voluntario, ut c. 7. 20. 24. & omni de quo
erubescunt resipiscentes. c. 6. 21. Hæc omnia non A-
postolus assent, sed verbis Apostoli affingit tortuo-
sus Glossator.

Bbbb 2

II. Qui

II. *Qui non diligit DEVM ex toto corde &c. violat legem & reus est mortis. Qui leviter peccat, non diligit DEVM ex toto corde. Ergo.* Resp. Dilectio DEI ex toto corde, dupliciter intelligi potest. 1. ut idem sit ex toto corde, quod super omnia alia integrè ac perfectè, ut nihil DEI amori anteponatur. 2. ut semper actu DEVS cogitetur & diligatur ita, ut nihil obrepere possit, quod sit, non dicam contra, sed præter amorem DEI & proximi. Priori modo imperatur nobis in via dilectio; posteriori non, cum sit propria beatorum in Patria. Hoc ita se habere, præter ea quæ suprà lib. de Monachis, c. 2, dicta sunt, patet ex SS. Script 3. Reg. 14. 4. Reg. 23. Luc. 2. de Davide, Iosia, Zacharia & Elizabeth, de quibus restantur quòd in toto corde sequuti sint DEVM & ambulaverint in omnibus mandatis & iustificationibus Domini. Et tamen nemo dubitat, eos venialiter peccasse non minus ac Apostoli. Amesius multis hic verbosè replicat, sed omnia simplici inficiatione expediuntur: sunt enim pleraque apertè falsa, quæ cum non potuerint non ipsimet *Enervatori* esse suspecta, ne nihil egisse videretur, adducit Scholasticorum varias opiniones de tempore pro quo obligat præceptum Charitatis DEI affirmativum. Sed quid, quæso, hoc ad rem?

III. *Minima opera bona (ex Pontificiorum sententia) merentur vitam æternam. Ergo & minima peccata merentur mortem æternam.* Resp. Gratis dato Antecedente, Sequela negatur. Nam 1. dare minimo operi maximum præmium, ingens liberalitas & misericordia foret; dare autem minimo peccato poenam maximam, iniustitia & crudelitas esset. 2. Dare calicem aquæ frigida ex charitate DEI, non opus minimum, sed valde magnum est & verè meritorium vitæ æternæ; huic autem operi bono non est opponendum pecc. veniale, quod simul cum Caritate consistit, sed mortale quod caritati repugnat. Amesius nec apparenter quidem potuit responsio-

nem

nem Bellarmini enervare, nisi truncando rationem hanc posteriorem, seu planè ommittendo: circa priorem verò apertè cavillatur, & cretizat. Quis enim est Pontificiis, qui dicat, quod mereamur ex iustitia & ex condigno maximum præmium per minimum opus? Quà fronte igitur ait hic Enervator, Omnes Pontificios docere de merito ex condigno, quod hîc Bellarminus tribuit ingenti Misericordiæ? Similiter mendacium apertum est, cum affingit Filiucio & aliis Iesuitis, eos negare injustitiam & crudelitatem esse, quod hîc Bellarminus affirmabat.

IV. Qualibet culpa potest à DEO iustè puniri pœnâ mortis aeternæ. Ergo qualibet culpa, naturâ sua mortalis est, & solâ DEI misericordia venialis. Resp. neg. Antecedens. Probat Amelius ex Iesuita Filiucio qui cum Tract. 22. num. 277. D E V M iustè posse velle affirmat charitatis corruptionem ex peccato veniali sequi, simul affirmât iustè posse eum tal' peccatum plectere morte aeternâ, quæ necessario sequitur ex Charitatis corruptione. Azorius Iesuita l. 3. c. 9. apertius & plenius, qui sententiam Gersonis hoc sensu approbat, quod nimirum veniale pecc. nisi quia est ab homine iusto, D E I gratia & charitate prædito commissum, perpetuò puniretur; iustè igitur à DEO puniri possit pœna aeternâ. Ratio est, quia nisi ex gratia condonaretur peccatum ipsum in æternum maneret. Resp. Amelius tam Azorium quàm Filiucium more suo, hoc est fraudulenter pro se allegat, ut eorum verba inspicienti patebit. Nec illi, nec plerique alii Theologi aliter ac Bell. hac in re statuunt. Etsi quamvis D E V S etiam minuendo paulatim corrumpere tandem ipsam gratiam habituales, non ideo sequeretur pœnâ sensûs (de qua sola agitur hîc) æternâ punitum iû venialem noxam.

V. Malum culpa, etiam levissimæ, maius est quolibet malo pœnæ. Potius enim subeunda est quævis pœna, quamvis gravissima, quàm peccatum etiam levissimum perpetrandum. Ergo iustè potest qualibet culpa puniri à

DEO quavis poenâ, etiam mortis aeternae. Amesius ad hoc argumentum fingit à Bellarmino responderi ita, ut totum robur adhuc maneat. At in Bell. nec obiectio hæc, nec responsio invenitur, sed apud Medina, qui q. 88. a. 1. & hoc & reliqua Gersonis argumenta dissolvit. Cum hoc itaque Medina neganda est Sequela. Nam licet malum culpæ majus sit quàm malum poenæ; (poena namque est propter culpam;) tamen cum veniale pecc. sit levis culpa, justum est ut levi poenâ plectatur. Punire autem poena aeternâ, in genere mali poenæ, majus est malum, quàm pecc. veniale in genere culpæ. Culpa enim venialis in suo genere est levis & exigua: punire verò poena aeterna in genere mali poenæ est summum malum, ideòque iustum non est, ut tantilla culpa (qualis est cogitatio aut verbum otiosum) tam gravi poenâ mulctetur. Adde, si hoc argumentum valeret, posset etiam iudex mortali propter mendacium officiosum, aut furtum unius teruncii extremo supplicio afficere, quod per absurdum est. Verbo, Malum culpæ & malum poenæ sunt diversarum rationum, & ideo comparari non possunt.

VI. Peccatum quod dicitur veniale potest nunquam remitti. Ergo semper puniri potest. Ergo meretur per poenam aeternam. Resp. 1. neg. posteriorem Sequelam. Resp. 2. Ne quidem per accidens potest veniale in aeternum puniri, ut cum Scoto aliisque multis valde probabiliter docet Rod. Arriaga in 1. 2. Resp. 3. Etsi opposita Sententia (quam cum S. Thomas docet Suarez & alii quos citat & sequitur Tannerus Tom. 2. supponitque hic Bellarminus) teneatur, dicendum est, per accidens non remitti veniale, quia etsi ex sua specie non mereatur nisi poenam temporalem, ex inhærentia tamen ad subjectum privatum gratiâ mereri poenam aeternam. Cujus ulterior ratio à priori est, quia existentibus in perpetuo statu inimicitiae & odii divini, in quo sunt

damna-

damnati ex peccato personali, non solum debentur
aliæ pœnæ determinatæ, sed etiam debetur indeter-
minatè hæc pœna, ut careant omni spe, & non pos-
sint expectare unquam statum mitiorem. Quare
si à principio merentur aliquod supplicium, utique
merentur, ut illud quaecunque sit in æternum per-
maneat. Quod si denique D E V S vellet non con-
donare, sed omnino exigere pœnam peccati venia-
lis ab eo, qui culpam ipsam venialem per actum di-
lectionis purgasset; temporalem tantum non au-
tem sempiternam exigere posset. Amesius, ut sy-
cophantandi occasionem arriperet, truncavit hoc
Bell. dictum, omittendo hæc verba, [sed omnino exi-
gere pœnam ab eo, qui culpam venialem per actum dilectio-
nis purgasset.] ut securius posset calumniari & dice-
re: Pontificii igitur viam tandem invenerunt, qua peccati
reatus tolli possit sine ulla gratia D E I condonante; quæ insa-
nia an alia aliqua maiore fruantur, merito potest dubitari.

CAPVT SECVNDVM.

De causa Peccati.

§. 1.

Status Questionis exponitur.

Si sub his verbis controversia proponatur, *An*
D E V S sit author malorum? vel, *An peccare possit?*
vel, *An sit causa cur nos peccemus?* nulla quæstio erit,
siquidem illa omnia non solum Catholici, sed
etiam Calvinistæ & ipsi quoque Libertini negant.
Frustra igitur laboraremus in probando, D E V M
non esse causam peccati, nisi antè doceremus, eos
re ipsa sentire, quod verbo profiteri non audent. Tria
igitur præstanda erunt. 1. explicandum quid ipsi do-
ceant de causa peccati ex parte D E I. 2. an ex eo quod
ipsi docent sequatur, D E V M esse auctorem peccati? 3. an